

Z e s ł a n i e c

NR 80

PISMO ZARZĄDU GŁÓWNEGO
ZWIĄZKU SYBIRAKÓW

ROK 2020

Spis treści

- **Adam Czesław Dobroński**
Patronował „Zesłańcowi”3
- **Beata Żyłkowska**
Trzydzieści lat reaktywowanego
Związku Sybiraków15
- **Franciszek Nowiński**
Ostatni carscy zesłańcy – Stanisław
Parkot-Wójt29
- **Franciszek M. Rosiński OFM**
Maurus Kluge – franciszkanin wśród
Polaków na Dalekim Wschodzie.....47
- **Anna Fastnacht-Stupnicka**
Gonia i Mira.
W 80. rocznicę zesłania.....65
- RELACJE Z ZESŁANIA**
- **Teofil Kieruzel**
Ciągle myślało się o jedzeniu.....75
- KRONIKA**
- **Antoni Kuczyński**
Pamięć i pożegnanie.....81
- **Zbigniew Wójcik**
Przez tundrę i tajgę –
czyli o wędrówkach
Wiesława Krawczyńskiego
po sowieckich łągrach.....86
- REGAŁ Z KSIĄŻKAMI**
- *Księga Sybiraków. Znaki Pamięci*
2006-2018, część IV, red. A. Szemieth
przy współpracy J. Ryby,
Warszawa 2018
(Małgorzata Dziura).....89

Od redakcji

„Zesłaniec” to ważne kompendium wiadomości o związkach polsko-syberyjskich, przez co zyskał czytelników zainteresowanych nie tylko szarością zesłańczej codzienności. Interesują ich również dzieje polskiego osadnictwa na Syberii, historii Kościoła katolickiego za Uralem, wkładu Polaków w badania etnograficzne, działalności gospodarczej, budowy kolei transsyberyjskiej itp.

Nieraz pisaliśmy o tym przypominając, że w Jakucji są pasma górskie zwane Górami Czekanowskiego i Górami Czerskiego, na Sachalinie jest Góra (Bronistawa) Piłsudskiego, zaś na Zabajkalu występują nazwy czczące pamięć B. Dybowskiego. To zresztą nie wszystko, ich zasługi dla Syberii upamiętniają także pomniki, oraz polsko-rosyjskie konferencje naukowe.

Bezdyskusyjne jest przekonanie, że „Zesłaniec” poszerza wiedzę o związkach polsko-syberyjskich. Pismo czytają także zagranicą i „wszędzie tam, gdzie biją serca Sybiraków”, jak się wyraził Wiesław Krawczyński – żołnierz Armii Krajowej, łagiernik i sybirak, współzałożyciel Krakowskiego Oddziału Związku Sybiraków oraz wieloletni członek Zarządu Głównego Związku Sybiraków i przewodniczący Rady Naukowej tego Związku. On też przez wiele lat patronował naszej redakcji oraz pomagał przezwyciężać trudności wydawnicze, promieniując koleżeńską serdecznością, a gdy tylko mógł służył radą i pomocą.

Tobie Druhu Wiesławie dziękujemy za wieloletnie wspólne redakcyjne trudu oraz za więzi przyjaźni i serdecznej znajomości. Zmarłeś 1 grudnia 2019 roku,

- Małgorzata Dziura, *Dzwony w pejzażu pogranicza nadsańskiego*, Przemysł 2019
(Grzegorz Pełczyński).....90
- Wojciech Lada, *Pożytki z katorgi*, Wołowiec 2019
(Grzegorz Pełczyński).....91
- Andriew Sokołow, Weronika Bielajewa-Saczuk, *Świat Ajnów oczyma Bronisława Piłsudskiego. Kolekcje Kunstkamery, Petersburg 2019*
(Janusz Kamocki).....92

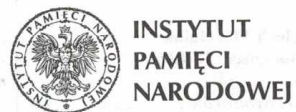
Na okładce: Strona tytułowa *Księgi Sybiraków, cz. IV, Znaki pamięci Sybiru z lat 2006-2018*, Kraków 2018 (s. 1); Pomnik Ofiar Komunizmu na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie; zdjęcie z cytowanej powyżej *Księgi...* (s. 4).

kilka miesięcy po setnej rocznicy urodzin. Śmierć okryła żałobą nie tylko najbliższą rodzinę i przyjaciół, ale także szerokie kręgi Sybiraków wspominających Ciebie z serdecznością.

Czas wyjść poza te refleksje i przyjrzeć się treści 80. już numeru „Zesłańca”. Czytelnik trafi tu na lekturę z zakresu związków polsko-syberyjskich, lepiej pozna sprawy egzystencji zesłańców, a to umożliwi mu wyrażenie właściwych ocen i pełniejszych porównań. W tematyce tej mieści się artykuł o zakonniku Maurusie Kluge, wrocławskim franciszkaninie i jego pobycie na Sachalinie. Dopełnieniem treści jest artykuł o trzydziestoleciu Związku Sybiraków, a z innych tekstów wylaniają się rozmaite oblicza dziejów Polaków za Uralem.

Dodać też należy, że redakcja „Zesłańca” ciągle pozyskuje relacje deportowanych, które odkrywają przed nami różne realia tej prawdy. Tradycyjnie już tworzą one stały dział zwany „Relacje z zesłania”. Do tego przeglądu wpisują się teksty „Kroniki” i „Regału z książkami”, a całość stanowi zachętę do dalszych prac i głębokich refleksji. Oby tylko donatorzy nie poskąpili nam wsparcia.

*W imieniu redakcji
Antoni Kuczyński*

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach Zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą.

Wydawca: Zarząd Główny Związku Sybiraków, ul. Chmielna 15, lok. 107, 00-021 Warszawa, tel. 22/827 93 71. **Redakcja:** A. Dobroński, A. Dzieńkiewicz, M. Dziura, A. Głowacki, G. Pełczyński; redaktor naczelny: A. Kuczyński; sekretarz redakcji: M. B. Kuczyńska. **Wykonawcy:** skład i przygotowanie do druku – QUAESTIO Przemysław Włodarczyk; druk i oprawa – Instytut Pamięci Narodowej. **Copyright nazwy:** „Zesłaniec” by A. Kuczyński. **Adres redakcji:** ul. Bystrzycka 61/3; 54-215 Wrocław, tel. 71/ 72 880 88, e-mail: bakucz@op.pl